

פרוטוקול מס' 17/א

של ישיבת ועדת הכספים, שהוקיימה ביום ד',
א' כסלו תשמ"ז (16 בנובמבר 1955) בשעה 8.45

ס.ה.

הנדבכים

- חברי הוועדה: י. גורי - היו"ר
 ח. אריאב
 י. בדר
 א. נהיר
 א. הדצפליד
 ס. חזני
 י. לוין
 ז. סוזיין
 י. ספיר
 י. פורדר
 ז. צור

- מוזמנים: ד. הורוביץ - נגיד בנק ישראל
 מר כוכב - מטעם
 ד"ר קיסרון - מטעם משרד המספמים
 מר אמיר - מטעם משרד האוצר
 רב קרן - " " "

1. סדר היום: אלוה אנני בנק ישראל
 2. הסכום ואלו גארי הודנה דקל. להלאה סאבס אל חבני חאן.
 היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

נגיד הבנק ישיב על דברי החברים, ויילו את הדיון וילו נסכם בנוכחותו של שר האוצר, אשר מפאת מחלה אינו יכול להשתתף בישיבה הזו.

י. בדר: אני מבקש כי יניח לנו הזדמנות לעצין בדוח שהוגש על ידי בנק ישראל, נסדרם נסכם את הדיון.

ד. הורוביץ: קרה דבר מוזר: הולכות על הדוח המוגש לפני שהדוח עצמו פותח. אני חושב כי חברי הוועדה ימצאו בדוח חסונה גם על שאלות שהוגשו כאן, ואולי בעקבות עיון בו ירצו לשאול שאלות נוספות או להעיר הערות. על כן אני מייע להפסיק כעת את הדיון, לאפשר לחברי הוועדה לעיין בדוח ולהביע דעתם, ורק לאחר זאת נסכם את הדיון בנוכחות שר האוצר, אשר אני מקווה כי יחלים בינתיים.

י. ספיר: אני רוצה להציג שאלה לנגיד הבנק, על מנת לאפשר לו להכין את תשובתו. בדבריו הציג נגיד הבנק לנקוט בשלשה אמצעים: קצוב כסף למטלה, קצוב כסף לאגוד ואמזום האשראי. הסעיף השלישי הוא היחיד אשר באועו הלוי מסש בבנק; שני הסעיפים האחרים ברובים להכרעתם של גורמים שונים, אם רי יש ודאי גם לנגיד השמעה מסויימת עליהם. המדיניות שהועה כאן בשלשה שטחים אלה נובעת מתוך גישה שלמה לגבי שלשם יחד, ושאלתי היא אם במקרה שהגורמים הקובעים בשני השטחים שנים תלויים בבנק עצמו יחליטו ללכר בדרך אחרת - האם לא יהיה לימצום האשראי בלבד חוצאה הפוכה מזו שרואים להשיג על ידי שלוב 3 הגורמים?
ד. הורוביץ: אינני חושב כך, וגשעתי הדיון מוכל להסביר מדוע.

הינו"ר י. גורני:

אם כי איני חושב שהדוח משנה ביסודו את המטרה שנקבעה בשעת הדיון, הרי אני מוכן לקבל את הצעת בניד הבנק ולדחות את הסכם הדיון ומימושו לטובת המא.

חבר הוועדה מר צור העיר לי במכתב כי מקרב המועד בו יהיה על הבנק לקבוע את שער הריבית ההיסטורית בה נח לחוק, ומכיון כי הצו שיוצא יוגש תחילה לעיון ועדת הכספים.

ד. הורביץ:

בענין זה הקיימים ברור נוקב מאד הוועדה המיעוט של הבנק, והדעות של שבעת החברים נחלקו בין רוב של ארבעה ומיעוט של שלשה. היעד הוא לאחר הדיון הוועדה המיעוט, הוא על פי החוק דיון וממשלה. אני מאסר שלא אוכל להגיע לממשלה דעה יחידה של הוועדה המיעוט. לאחר שהממשלה ידון בענין זה (ודאי בוועדה אשרים הכלכליים שלה) יש להוסיף ענין זה לוועדה הכספית. ואני רק להעיר שביסוד מטרות של מר צור מובחן הבחנה מסוימת, כשילו מסיל החוק חובה להוסיף צו המגביל את שער הריבית. אין החוק אומר זאת וגם על כך יש חלוקי דעות בוועדה המיעוט. כל איש ברחוב חושב כי ככל ששער הריבית נמוך יותר הרי זה משונה, אולם לאחר עיון גדוח מיומנותו גם אמת שאין הדבר פשוט כל כך. לפי דעה הרוב בוועדה המיעוט אין להוסיף צו. אני כשלעצמי מאד מהסס עדיין בענין זה. אני מבקש את חברי הוועדה לא לפרסם את הדוח שקיבלו עד שעה שלט אחר היהודיים; הן אני מנסה מאד שלא לפרסם את הדברים שאמרת בקשר לריבית, כדי לאפשר לנו גם להגיע עבודה מסודרת יעילה חוץ אמון הדדי.

י. ספיר:

הטבלאות שבידנו לנו במידות לסוה מינון בורנות מסונה מדוייקת על ופן חלוקת האשראי בין עופי המסק הסוונים. בעיקר חשוב היה לקבל טבלה היבחינה בין האשראי לחקלאות, למעשה ונין האר. שנית, חשוב לקבל הבחנה מדוייקת, במספרים או בתחזוים, בין השקעות ונין הון חוזר, על כל פנים לפי ההכוונה המוקדמת.

מר כורב:

הבחנה חדה ומעט בלתי אפשרית, כי החומרים בשמוש באשראי אם למטרות העשייתיות גרידא ואם למטרות חקלאיות או מעורבות, היא כמעט ולי אפשרית. אנו מוכרחים להסתמך על אומדנים שאנו מקבלים מן הבנקים וענין זה.

הינו"ר י. גורני:

חבר הוועדה מר צור בקט צווי נחמנה להעמיד על סדר היום של הוועדה שאלות שונות הקשורות באופן גורעו ותוציו של המפעל "פרדס בחסרון". אני יכול לכלול גם נושא זה ברשימת בנושאים ה ומשים לדיון הוועדה.

ז. צור:

יורן להעביר שאלה זו - ואולי גם שאלות אחרות - לדיון בוועדה משנה של ועדת הכספים.

הינו"ר י. גורני:

נסיונה של ועדת הכספים אומר כי אין חסכון רב בעבודה באמצעות ועדת משנה, אך נוכל לקבוע סופית את סדרי עבודה הוועד לאיר שייקבע בשבוע הוא היושב-ראש הקבוע.

י. בדר:

הכנסת תסילה על ועדת הכספים לדון בתוספת לרקצי הנסחון. ענין זה דמוף מאד.

הינו"ר י. גורני:

פניתי לסר הנסחון בבקשה לקבוע את הזמן המאיים לו לקיום דיון זה, אך עדיין לא קבלתי תשובה. אשמלל להחיש את המועד.

מר הורן ימן היום הטברית נוספים על העלאת המכס על מרכי מזון מסויימים. תחילה רשאים חברי הוועדה להציג שאלות.

ג. מניין:

זני רוצה לבקש את מר הורן כי יסביר כמה דברים
בוספים. בעצם המקולח של מכירת מזון במחיר
גבוה יותר במקום פעולת חברת ה"סקריפ" ומטרה לטפוג כספים מן הגור,
זני רוצה לשווא חינוכי. מולם הזורה בה נעשה הדבר והוא יזכר להן היינו
עדים גשבעור התרונים מחינות גרור והמכרית מ'צ האוצר.

ראשית כל, אם נכון הדבר כי פרט ל"נס-קפה"
וסמורי בשר לא העלה צו זה מחירו של שום מידן לצרכן אלא החליף את
ההיטל שחבר "עמיון" היה משלם על כל דולר יל הקצבה, למכס - אם כך
הדבר, זני מבין לשם מה צריך היה ליצור פניקה על ידי פרטום צו המייקר
המירול מחירם של 20-30 מירלי מזון, דוקא בימים שבהם הייתה קיימת
גבור מחיות כדויה מפולור אחרות חשובות יותר, ועל ידי כך גרמם
לקפיצו מחירים בטוק.

שנית, לא ברורים לי התרונים ילכח בענין ה"נס-
קפה". במסיבת עיתונאים אשר מר הורן כי צריכה המדינה במידן זה עשויה
להגיע ודך שנה לשלשה עד ארבעה מליון דולר, לפי המחיר הקודם. אם אינני
יודע, כל ינומן של חברות הסקריפ לא עלה בהרבה על סכום זה, והן הגישו
כל מיני מדיניות אשר ביניהם היווה הנס-קפה פחות מדבע. אינני מקבל את
ההנאה שגדלה הצריכה של מצרך זה, מולם החשש שלי הוא שהידיעות בע-זורה
על העלאת המחיר זה סקו היבוא הגישו מיד למסכנה הטבעית והאפסוטה: יש
לאגור "נס-קפה"! החשש שלי הוא שמיוצא מאי הזחירות של האוצר ושל
החברה ברטומיהם, כמויות גדולות של "נס-קפה" מופנות למצורה ולא לצריכה.

רוצה זני לשאול אתה למעשה ממה הינו: לספור כסף
או להפסיק את הצריכה שהיא בגדר מודרות, לדעתכם? (ע. נתון: רוצים גם
את זה וגם את זה...) אם רוצים להפסיק את הצריכה, יש להעלות את
המכס בעוד כמה אחוז; יולם עם רוצים לטפוג את המכס, יש בגול לדעלאה.
דאם חושבים שם במסר רל הכמויות הגדולות שנקנו הן לצריכה ולא לאגירה,
הרי פרוש הדבר כי המחיה של 1.6 לירות הכופסא היל שקבעתם בעצמו היה
פרי טעור רצינית ויש להסביר כיצד נפלה טעור זו.

כמה ימים לאחר פרסום המו נמחר בעודנות כי הוחלט
להעמיד לרשות החברה ממכס חוצ כדי להג א סחורות ולמנוע המייקר.
אני שואל מדוע רק לית פרסום דיו נעשה הדבר. האם ייבית יודעים עדיין
כי העלאת מחירים מסיאה לאגירה עצבנית? העליצו פעמים רבות מחידיהם
של סחורות שונים, אך לפני ההעלאה הזרמנו אותה סחורה לשוק בכמויות
גדולות, כדי למנוע פניסה ונגירה. השאלה היא מה לחץ להעלאה מנוהלה רזאת.

כן רוצה זני לשאול מה הביא להעלאה במחיר החממה
האמריקאית.

שאלה נוספת היא אם לאור שנוי המדיניות של האוצר
והמלי מכס במקום ההיטל, יש עוד צורך בקיומה של החברה. קודם כל, מסחר זה
לו הוטיף לפרטמיוז'ה המטטלית בעיני האוצר. שנית, משתתפים אמנם בחברה
סחורים של הסקטור הפרטי וגם "המאגיר", ולם זה בכל זאת מוצרפול.
מנין שאנו גרור כלל בעד החברות חפסיי ונגד מוצרפוליים, זני שולמסור
הינוד להעסיך במיום הקוגמוראיום הזה.

ד. מחיר:

אני מבקש פרטים על דמה המחירים על המצרכים
שפורטו ביו, בימי חברות ה"סקריפ" וכיום.

ה. לנין:

האם יש רווח רב במחירים הצריכה ב"נס קפה" שנגדיל
ממילא את הצריכה של מה וקפה?

ו. צורה:

כיצד פועלת חברת "עמיון", מי מחיפה בה ואיזה חלק
מענף היבואנים היא כוללת?

ז. הנהיג:

כיצד יותאם המכס (שבא במקום ההיטל) לשוויים
במחירי הדולאר?

ש. גורן:

החברה אשר שמה "קונסוריום ליבנה סזון" סורכבת משלשה חלקים. חלק אחד מהווה חברת "עמיון", המצויה גם תל ירואני המזון מעוף אמרולי המיוגדים בלשכות המסחר, ואשר מספרם מגיע ל-162. היחידים אשר בקטגוריה לא לכלול את יבנה סזון שהיה להם קשר ישיר עם אגודת ה"סקריפ". נוסף ל"עמיון" משתיף בחברה "המטביר" המרנזי. ההון המושקע בחברה מחלק בין "עמיון" שהשקיעה 60% ובין "המטביר" שהשקיעה 40%. בהרכב ההנהלה יש לממשלה רוב מוחלט, והמספה הכללית מוגמת לה רוב של 75% כדי שיהיה לה אפשרות לשנות את המקבולן. ל"עמיון" ול"המטביר" יש ייצוג שווה, למרות ההבדל בהון המושקע. החברה פועלת לפי הסכם זמני, עד אשר יירשם צדל רושם האגודה בשטרות הקרוונים.

אשר לרווחי החברה, הרי כדי למנוע הפלת הימל על על סדרן ומייד, נטבע שקיימים רווחי משללה ורווחי החברה נוסף של כיסוי ההוצאות (מיסון, ארנונה, הוצאה מן הנמל ומיחסון). מרוך משה מחוזים של מאיר הסחורה, 92,5% הם למשללה וזילו 7,5% הם רווחי החברה, כולל כיסוי ההוצאות שהזכרתי. החישוב הוא לפי מחיר הסחורה ברגע שהיא ינחה את הנמל, מה שקרוי גפי המוצרים שלנו "ביר דלה", ובמנגליה "פאט גייט". ברור שעם שנוי המרס, יסוד החישוב הטינה.

החברה לא ברשמה עדיין אבל רושם החברה, מאחר שרשימו לעגור וחילה כמה חרשי צמיון עד לקביעת הרווח המזני. המשא ומזן מתנהל בין 5% ל-4% רווח החברה, ואנו מאמינים בוטחה כדי לקטור זמור לא למאיר המזון אלא להון המושקע, כפי שמחשבים זמור לגבי כל מטעל ומפעל. מסכום המושקע כער הוא 450,000 לירות ואנו דורשים מן החברה להגדיל את הוצה עד מליון לירות על מנת שיאפשר לה לבצע פעולות מוגדלות, וגם בהמשך עם הצורך לסלם את המכס מיד ובמל.

(אחרי כן רשמה אמ)

(המסך דברי ש. הורן)

אנו בודקים את חשבונות חמישה החודשים שעברו כדי לדעת מה קרה בפועל.
המחזור היה 8,5 מיליון ל"י.

ועתה בענין ההנהלה המעשית של החברה.
ההנהלה תהיה מורכבת משלושה גורמים: עמיזון, המייביר והממשלה. הצורך
במינוי מנהל בפועל של הממשלה נובע מתוך כך, שעבודה זו מחייבת
סיטול יום-יומי, ואין להתפק בהחלטות של מועצת מנהלים המתכנסת
אחת לחודש. אנו טופשים עתה אדם המתאים לתפקיד זה. יש קושי
במציאתו, כי צריכות להיות לו שתי תכונות גם יחד: גם מתוך הטובנות
וגם איש המבין בפרקטיקה. היחידים המתאים לכך הוא המפקח על המחירים
של חטיבת המזון, וקשה למצוא אחר הדומה לו.

ועתה לשאלותיו של חבר הכנסת סוזנאייב.
אתחיל מיישאלתו המפורטת: האם יש צורך בחברה אם לא. האמת היא כי
אחת הטיבות העיקריות להקמת החברה הממשלתית הזאת היתה צורת
גביית ההיטל, אבל היו גם סיבות נוספות. יענין אתכם בודאי לדעת,
שבו ביום שסינינו את המכס גבינו הפרשי מלאי מתוך חברת עמיזון בסכום
של למעלה ממיליון ל"י ללא צורך בהיטלים. מילוי היינו טעלים את המכס
מסופקני גם את לאחר טאמצייהם של טר גבני ויחידותיו היינו מפליחים
לגבות מפילו 5%-10% מן הסכומים.

בעמיזון נקבע המחיר לסיטובני. אין עמיזון
יכול לקבוע גם את המחיר לצרכן, אלא על ידי פיקוח על המחירים,
אולם מחפשים מצד דרכים נוספות כדי להקטין את המרחק שבין המחיר
לסיטובני והמחיר לצרכן. אחת מן הדרכים העיקריות להבטחת הקטנת הפער
הזה היא: אספקה רצופה. הבטיחון הוכיח כי הבטחת אספקה רצופה מקטינה
את רווחי הסיטובאים, והרווח שלהם אינו עולה על 5%-10%.

לפני שהעלינו את המכס אגרנו מלאי: היו
לנו 800 בלי קופטמות נט-קפה שנוזקו לשוק ביום העלות המכס. בנותו
זמן היתה פאניקה בשוק: אגירת סוכר ואורז בגלל המצב הבטחוני והמדיני.
סוחרים חודלים השתדלו לנצל את המצב ולהתעשר. מחיר הסוכר עלה. זרקנו
לשוק 500 טון סוכר. אין לנו דרך אחרת. הדרך הטובה היחידה להשתלט
על שמועות ועל הודעות כוזבות ומסלפות היא על ידי הבטחת האספקה.
הדרך השנייה - הרגעה בעתונות.

אם הגינותי את דבריו של ח"כ סוזנאייב
הרי הוא טוען שהפירסומים נעשו על ידי

היו"ר י. גורני:

הממשלה עצמה.

הממשלה לא פרסמה.

מר ש. הנרון:

הדרך היחידה היא: אספקה רצופה. כל זמן
שהובטחה האספקה נטכרו קופטמות הבשר ב-1,330 ל"י הקופטמא, ארץ
להבטיח שהמחיר לצרכן לא יהיה רחוק מהמחיר לייצרן.

אנו הולכים בשלושה דרכים: א) פרטום
שבועי של המחירים בהם קונים הסיטובאים מעמיזון; ב) לא רק לסיטובאים
כי עמיזון מוכרת ישר גם לקמעונאים; ג) בקשנו מהצרכניות לטייבהן לפרסם
מדי שבוע בשבוע את המחיר לצרכן. אנו נפנה גם לקמעונאים, ואם הם
יהיו מוכנים לפרסם את המחירים - בדרוש מהם לתלות את לוח המחירים
בחנויות. אני חוזר ואומר: שלש דרכים, והן: א) פרטום המחיר
הסיטובאי; ב) מכירה גם לקמעונאים; ג) פרטום המחיר לצרכנים אם
על ידי הצרכניות ואם על ידי חנויות המכולת. כל אלה יהיו מלווים
בכלל יסודי אחד, והוא: הבטחת אספקה רצופה.

חששנו במקצת מטרסום המחירים על ידי הארכניות.
כי יש עובות בהן המחיר בצרכניות הוא יקר יותר, מאשר המחיר בחנויות
המכולת, אולם החלטנו בכל זאת לנקוט בצעד זה. צדמה לי כי בדרך זו
נוכל להבטיח את יציבות המחיר.

מדוע נחוצה חברה ולמה אי אפשר ללכת בדרך
של סנדריים. תפוחי עץ אינם נכנסים לתוך ענף המכולת. יש סקציה מיוחדת
של יבואנים של פירות. כשראינו להביא תפוחי עץ הכרזנו על מכרז. מכרז
לא על מחיר הדולאר בלבד על המחיר הזול ביותר של תפוחי עץ. עובדה היא
שבמשך שלש השנים האחרונות מחודש פברואר עד חודש מאי היו בשוק תפוחי
עץ. יצא להתמורה לדולאר בתפוחי עץ היתה 11 ל"י הדולאר.

י. ספיר: האם תפוחי תוצרת הארץ הם יותר יקרים?

מר ש. הורן: כן! המחיר נקבע לפי היצע וביקוש ולא על
ידי הוצאות ייצור. אני מקווה כי לאחר שכל
מטעי תפוחי העץ יניבו את פרייהם נתקרב למחירים עממיים.

י. ספיר: יוצא כי בתפוחי עץ הנוהג הוא שונה
מאשר בתפוזים. בתפוזים המחיר נקבע על ידי
הממשלה.

מר ש. הורן: מחיר התפוזים נקבע בתחילת השנה לפי
פרינציפ הקובע כי המחירים לא יעלו
השנה על המחירים שהיו בשנה הקודמת. אין הסדור בקלטנטיות כי
בעינין זה נוכחנו שהפרש בין מחיר הפרדסן והמחיר בשוק היה גדול
מדי. חלק מן התפוזים הולכים לצרכן וחלק לתעשייה. בתעשייה מחיר פרי
ההדר הוא נטון ביותר. יש לנו ויכוח עם המועצה לשיווק פרי הדר על
המחיר לצרכן. יש לשמור על השויון שבמחירים: המחיר לתעשייה מחד
והמחיר לצרכן מאידך.

אני חוזר לפורשת הנט-קפה. אנו רוצים
שהמחירים יהיו יציבים. רווח של 10%-15% דיו. אם אנו טוכרים ב-2.550
ל"י יכולים החנוונים להגיע ל-2.700 ל"י הקופסא. אנו רוצים ביציבות
המחירים, ואין אנו רוצים ליפול קרוב לאגירות של יבואנים שלא נוכל
להשתלט עליהם. אם יש יבואנים האוגרים סצרכי מזון ובידיהם מחסנים
גדולים - אין לנו כל אפשרות להשתלט עליהם בדרך של זריקת סחורה
בכמויות גדולות לשוק.

בעמיון על ידי הוראה מלפונית עלה בידינו
להפסיק מכירה. לא נוכל לעשות זאת אם נלך בדרך של סנדריים, כאשר התחילו
הפעולות הצבאיות בדרום נתבקשנו על ידי משרד הבטחון להעביר קופסאות
בשר. על ידי שיחה מלפונית בלבד העברנו לירושלים מחסן של חמישים אלף
קופסאות.

במשך 4 חדשים אלה היינו נתונים בהתחרות
סדורה במקצת עם חברות הסקריפיים. קבענו מחיר מטויים לקופסת בשר.
אגב זהו המצרך היחיד מכל הרשימה הסופיע באינדקס. המחיר שנקבע לקופסת
בשר היה 1.300 ל"י הקופסא. ההטיל היה 300 מ"י. המחיר שחברת הסקריפיים
יכלה לקנות היה לידה. חברת הסקריפיים התחילה להתחרות איתנו. מכרה את
קופסאות הבשר ב-1.250 ל"י הקופסא. החלטנו לסכור כל קופסת בשר ב-1.200
ל"י הקופסא. בא מי שמכר ב-1.180 ל"י הקופסא. התחרות זו בינינו
נמשכה כשבועיים או שלשה שבועות. הטיטונא מ קנו את כל הקופסאות בשוק
ואחר כך מכרום ב-1.600 ל"י הקופסא ואפילו בשתי לירות. החברה טוכרת
לכל מי שבא וטבקש. אין קץ להתחכמויות. עובדה היא כי אין אנו טוכרים

יותר קופטמות בש"ר. המצב הוא מיוחד במינו. כל קופסת בשר המגיעה לארץ אינה מגיעה לשוק. בירושלים אין מחסני קירור. כיוון שאריך לטמור מנת בשר לאוכלוסייה הזמנו קופטמות בש"ר. ההזמנה לא הגיעה. ההזמנה מחבש התעכבה. גם שאר ההזמנות לא הגיעו, ואלה שהיו בידינו הלכו לכוחות המטחון.

בענין ה"טימינג" של האו והפרטום בעתונות. הממשלה לא פרטמה דבר אחד על חברת עמיזון פרט למסיבת עתונאים. מלא שבמשך חדשים מטפד מתנהלת העטולה מאורגנת על ידי חברות הסקריפיים. חברות הסקריפיים נפגשו עם עתונאים, ארסטו מאמרים בצורת הודעה. ההתקפה בטשכה במשך כל החדשים האלה כדי למנוע את החלטת הממשלה על סגירת החברות. לפני כחודש ימים הודענו על סגירת חברות הסקריפיים, הודענו להם שעליהם להסל את פעולותיהם תוך ששה חדשים פרט לחברת "קר". היינו יכרלים לעשות זאת גם בדרך אחרת, בדרך משפטית, כי יש בידינו מטפיק חומר על העלוליהן של חברות הסקריפיים. יש לנו חומר המעיד איך מכרו חברות הסקריפיים לשוק השחור. ברשימת השמות של מקבלי הסקריפיים טאאנו שמות מוזרים.

הפניקה בעתונות אינה פרי מעשי הממשלה אלא פרי מעשי אלה שהיו מעוניינים בפאניקה. מדיניות הממשלה הייתה ברורה. הממשלה רצתה לספוג כסף מהצבור.

הערה אחרונה לח"כ סוזאייב בענין נט-קפה. יתכן מאד שאגרו, ואין חומדן קבוע לגבי הצרכים נט-קפה. בבית קפה לוקחים עבור כוס נט-קפה 400-500 מ"י. קופסת נט-קפה אפשר לעשות 25-30 כוסות קפה. גם במחיר של 2,600 ל"י הקופסא אין זה כה יקר ביחס. נט-קפה בכל מקום הוא יקר. טון נט-קפה עולה בין 7500 דולאר עד 9000 דולאר, ואילו טון קפה טובחר עולה בין 800 דולאר עד 1100 דולאר. אנו עומדים להביא קפה. הדבר יחסוך לנו דולארים. על ידי התחרות נבטיח את האיכות. קיימת טקטיקה של קולעי קפה. הקפה יינתן גם לעמיזון וגם לחברת "ישוב". התמורה לדולאר בעד קפה תהיה יותר גדולה מסיר בקבל אחרי הגדלת המחירים על נט-קפה.

ב. לוינו: סטון קפה קלוי כמה הפחת?

מר ש. הורנו: לא יותר מ-15%.

חברות הקריפיים היו משנות את הרכב המארכים. פעם היה המסרך העיקרי בש"ר קפוא. עם מכירת הבשר המקומי בשוק החופשי בעלם הבשר הקפוא ואת מקומו תפסו קופטמות נט-קפה, קופטמות בש"ר, בקניק. אנו מעוניינים לא להקציב לנט-קפה דולארים.

גם בענין המקררים חלה הקלה. הקאבנו 6000 מקררים. עד היום נמכרו 4000 מקררים בשוק החופשי. על ידי כך הקלנו את העומס והביקוש הגדול לדולארים שחורים. המחירים על מצרכי הסקריפיים היתנו במשך שלש השנים. רמת המחירים לא הייתה יציבה. עתה עם כניסת חברת עמיזון לפעולה מחירי המארכים הנמאאים בצו (פרט לילשה: קרדטן שמחירו הועלה ב-5%, פלפל הודו שמחירו הועלה ב-3,5% וזינגר ב-5%) נשארו יציבים.

מחיר הדולאר השחור הוא טובקטיבה של הביקוש לדולארים ופונקציה של הרגישות יציבות או אי יציבות מחירים. עד לפרטום הידיעות על החזית ועם טתן הרגישות לסקריפיים היה מחיר הדולאר השחור בין 2,120-2,250 ל"י. הנהב קשור במישרין עם מחיר הדולאר. הסיבות להעלאת מחיר הדולאר בשוק היו שלשה:

א) אי יציבות מוליטית;

ב) בחדשי הקיץ אנו עדים לבולמוס של בטיעות. אני רוצה כמין לציין כי הביקוש לדולארים שחורים בא להיגת 4 טטרות: (1) מצרכי מזון; (2) מקררים; (3) מצרכים אחרים המובאים על ידי עולים; (4) בטיעות לחו"ל. אנו נטינו להיתלט לפחות על שלשה הגורמים הראשונים. על הרביעי קשה לנו להשתלט. השנה יצאו את המרץ 30,000 איש ישראלים. הקצבה של דולארים לצורכי מסחר היא בערך ל-2000 איש. כלומר - 28,000 נסעו בהקצבה נומינלית של 10 דולאר לאיש. יש להניח שרובם הוציאו יותר ממשך 10 דולאר. על כן גובר הביקוש לדולארים שחורים בחודשי הקיץ שהם חודשי הבטיעות.

ג) הממשלה החליטה לקיים את תנאי החוזה עם חברות הסקריפטים על תומם. אמנם לא בטכום הגיוול שפורסם בעתונות סכום של 2 מיליון דולאר, אלא בטכומים יותר קטנים, אבל בכל זאת רשיונות ניתנו. במידה וחברות הסקריפטים או המקררים לא יהיו דחף לביקוש דולארים שחורים - ירד מחיר הדולאר.

א. בהיר:

במיזה דרך אתה יכול להבטיח את הסחירים הקשורים בדולאר אם אתה קובע את המכס כדבר קבוע? אינני מניח כי הממשלה תוכל ב-5 מיליון דולאר לטפס את גלוא הצרכים, ואם קיים מחסור מסויים במצרך זה או אחר - מחירו עולה.

מר ש. הורן:

הערכנו את התזרוכת לפי מצב הביקוש בחודש אוקטובר. לפי הסחירים התברר כי 4-5 מיליון דולאר צריכים להספיק, אבל אם יתברר כי הביקוש הולך וגדל תעמודנה בפני שתי אפשרויות: (1) להגדיל את המכס זו את ההיטל; (2) להקציב יותר דולארים. דבר זה יקרה לא רק בשטח יבוא זה אלא גם בשטח יבוא אחר. במידה והביקוש יגדל ונצטרך לשמור על יציבות הסחירים - יהיה עלינו להקציב יותר דולארים.

מ. חזני:

שאלתי בענין הבילות שי ולא קבלתי כל תשובה.

מר ש. הורן:

אני חושב כי הוא הדין. אינני מכיר את הפרט הזה, אבל דומני כי זו המכס חל גם

על כך.

אני רוצה להקדים טענה שיכולה להסימט כאן. בכל פעולות הסקריפטים יש אנשים המניחים כי יש אחוז בונה-מידה, יש אנשים שבאמת ונתמים שולחים מתנות לקרוביהם, ואם נבטל את חברות הסקריפטים יפסיד מוצר המדינה לפחות 1.800 מיליון. כיצו למנוע את הדבר? אנו חושבים על הקטת חברה שתהיה בביקוש הממשלה, חברה שתבוא בטקום חברות הסקריפטים לטיניהן. אני מבקש לשמור את הדבר בטוד.

ז. סוזאניב:

יש התמרדות לא קטנה במטריקה בגלל היסול חברות הסקריפטים, על עסק זה מתקיים מספר לא קטן של משפחות, ואינני חושב שהממשלה מעוניינת ללא כל צורך לעורר רוגז בצבור מסויים בארצות הברית. אם קיימת מחשבה להשמיר את הצבור הזה למנוה-מידה אולי כדאי לאחד כמה חברות סקריפטים לחברה אחת ולאפשר לה לקיים פעולתה בביקוש הממשלה.

מר ש. הורן:

לא סכמנו עדיין בענין זה, אולם אינני חושב שבכוון יהיה להכניס לפעולה זו אנשים

שנתנו ידם לשוק השחור במרץ.

י. גדר:

המצב שנוצר היה פרי אביעות מסויימת .
בשערי תל-אביב באופן ליגלי היו מוכרים
את מצרכי הסקריפ. אחר כן הוטיעו אפילו חנויות שמכרו את הסקריפים.
בארץ היה משטר של צנע האומר, שכל אדם מקבל את אשר מקבל השני,
והכנסותיו ויכרו מינום משפיעים על רמת חייו, זה היה המצב לכאורה,
אולם למעשה יכולת להשיג כל אשר רצית. בינתיים חל שינוי לטובה.
אין דבר רע מהשטוש בין הדבר החוקי והבלתי חוקי.

לא הבינותי עד כה מדוע אי אפשר להשיג
בשוק קפה רגיל, אם כי ידעתי שנס-קפה הוא הרבה יותר יקר. נס-קפה
יכולת להשיג. לא כן קפה רגיל. הוא הדין בענין פלפל. אי אפשר היה
להשיג בארץ פלפל. חל שינוי לטובה.

לפי דעתי לא כל הדולארים אותם מוציאה
הממשלה למטרה זו הם מבודדים, כי טמקורות שונים תקבל הממשלה יותר
דולארים לתוספת. גם ההיצע הוקטן.

אולם יש דברים להם אינני יכול להטכים.
אינני יכול להטכים ליצירת מונופולין חדש. יצירת מונופולין חדש
מוכרח להתבטא במחירי יבוא גדולים. אין בענין זה כל הבזל בין חברת
הקרויה עסיזן לבין סקציה אחרת של יבואנים. יש להלחם בשיטה זו.
יש אפשרות לארגן את הענין ולשטור על העקרונות מבלי ליצור מונופולין.
יש להבטיח את ההתחרות החופשית. קיימים שני מכשירים: האחד - הטכשיר
הקלאסי המכס; האחר - מכשיר פחות קלאסי גם פחות מסוכן והוא: מיקוח
על היבוא.

אם התחלתם ללכת בקו זה מדוע אינכם
ממשיכים בו. מדוע לא יתיתנו דולארים לחופשה בתורכיה או חופשה
בפינלנד, מדוע אינכם חושבים על רביזיה של שערים, מדוע אתם מטלפים
את משק הארץ? מדוע אתם עושים דבלואציה או יותר נכון אתם עושים
אינפלציה. אתם מונים את המשק על סובסידיות. בכל מצרך ומצרך יש
סובסידיות, ואפילו אם הסובסידיה מסוייה.

הינ"ר י. גורני:

במשיך בדיון ביום ג' בשעה 11.00.
אני נועל את הישיבה.

הישיבה נועלה בשעה 11.15